

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
« ____ » _____ 2024р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Банківська справа»
на тему: Забезпечення фінансової стійкості банку

Здобувачки групи БС-01а Мороз Владислави Савівни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Владислава МОРОЗ
(підпис)

Керівник доцент, к. е. н., доцент

Олена КРИКЛІЙ _____

(підпис)

Суми 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«____» _____ 2024р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Здобувачки групи *БС-01а* інституту (центру) *БіЕМ СумДУ*
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Мороз Владислави Савівни

Тема роботи: *Забезпечення фінансової стійкості банку*

Затверджено наказом по СумДУ № 0580-IV від «24» травня 2024 р.

Термін здачі здобувачем (кою) завершеної роботи «25» травня 2024 р

Вихідні дані до роботи: матеріали АТ КБ «ПриватБанк» (в т.ч. річна фінансова звітність), статистичні, аналітичні та звітні дані Національного банку України, законодавчі та нормативні акти України, монографічна література та періодичні публікації праці з питань аналізу та забезпечення фінансової стійкості банків.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення): уточнити поняття «фінансова стійкість банку», узагальнити підходи до забезпечення фінансової стійкості банку та висвітлити роль аналітичного забезпечення цих процесів; провести аналіз фінансової стійкості та дослідити забезпечення фінансової стійкості в АТ КБ «ПриватБанк»; розробити комплекс заходів, спрямованих на забезпечення цільового рівня фінансової стійкості банку.

Дата видачі завдання: «08» квітня 2024р.

Керівник доцент, к. е. н., доцент

Олена КРИКЛІЙ

(підпис)

Завдання прийнято до виконання «08» квітня 2024р. _____ Владислава МОРОЗ

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр
на тему:
«Забезпечення фінансової стійкості банку»
Мороз Владислави Савівни

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 49 сторінках, з яких список використаних джерел із 50 найменувань. Робота містить 10 таблиць, 4 рисунків, а також 4 додатки.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Фінансова стійкість є умовою самозбереження банку, оскільки підтримання належного рівня фінансової стійкості дає змогу банку постійно залишатися платоспроможним, створюючи цим достатні умови для досягнення основних цілей банківської діяльності та стійкого розвитку економіки. Проте нині більшість банків зіткнулися із проблемою забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості, відсутністю обґрунтованих методів оцінки та діагностики. З урахуванням цього в Україні є потреба розробити сучасні підходи до оцінки та регулювання фінансової стійкості банків, а також запровадити нові методи управління в банківській практиці.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідження теоретичних основ забезпечення фінансової стійкості банків та формування комплексу заходів щодо підвищення спроможності банків до фінансово стійкої діяльності в умовах повномасштабної війни.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання, як аналіз та синтез, індукція та дедукція, абстрагування і конкретизація (під час уточнення сутності поняття фінансової стійкості банку, систематизації факторів впливу на фінансову стійкість банку, систематизації підходів до формування механізму забезпечення фінансової стійкості банку та визначенні його складових); порівняльний, коефіцієнтний, графічний та табличний аналіз (під час оцінювання рівня фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»).

Основний результат роботи. Результати та висновки, отримані в ході написання роботи, можуть бути використані в діяльності банків з метою підвищення рівня їх фінансової стійкості.

Ключові слова: банк, фінансова стійкість, фактори впливу, механізм забезпечення, фінансовий стан.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ	8
1.1 Сутність та роль фінансової стійкості банку.....	8
1.2 Формування й реалізація механізму забезпечення фінансової стійкості банку	13
1.3 Основні принципи комплексного оцінювання фінансової стійкості банку.....	17
2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	23
2.1 Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	23
2.2 Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»	29
2.3 Проблеми забезпечення фінансової стійкості банків в Україні та шляхи підвищення її рівня в АТ КБ «ПриватБанк»	34
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ.....	49

ВСТУП

В умовах нестабільності фінансова стійкість є необхідною умовою самозбереження банку, оскільки підтримання її на належному рівні дає змогу банківській установі завжди залишатися платоспроможною, реалізувавши певні умови для створення основних цілей банківської діяльності та сталого економічного розвитку. Зараз більшість банків стикаються з проблемою забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості та відсутністю обґрунтованих методів оцінки та діагностики. У зв'язку з цим в Україні необхідно розробити сучасні підходи до оцінки та регулювання фінансової стійкості банку, а також впровадити нові методи управління в банківську практику. Це визначає актуальність теми цієї роботи.

Метою роботи є дослідження теоретичних засад забезпечення фінансової стійкості банків та формування комплексу заходів щодо підвищення здатності банків до фінансово стійкої діяльності в умовах повномасштабної війни. Відповідно до поставленої мети роботи було поставлено наступні завдання:

- вивчити сутність та роль фінансової стійкості банку;
- розглянути процес формування й реалізації механізму забезпечення фінансової стійкості банку;
- дослідити основні принципи комплексного оцінювання фінансової стійкості банку;
- навести загальну характеристику діяльності банку АТ КБ «ПриватБанк» та здійснити аналіз його фінансової стійкості;
- обґрунтувати шляхи підвищення рівня фінансової стійкості в АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єктом дослідження є концепт фінансової стійкості банку як фундаментального параметра його функціонування. Предметом дослідження є забезпечення фінансової стійкості банку.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання, такі як аналіз і синтез, індукція і дедукція, абстрагування та конкретизація (під час уточнення сутності поняття фінансової стійкості банку, систематизації чинників, що впливають на фінансову стійкість банку, систематизації підходів до формування механізму забезпечення фінансової стійкості банку та визначення його складових); порівняльний, коефіцієнтний, графічний та табличний аналіз (під час оцінювання рівня фінансової стійкості АТ КБ «Приватбанк»).

Інформаційною, теоретичною, науково-методологічною базою є матеріали АТ КБ «ПриватБанк» (в т.ч. річна фінансова звітність), статистичні, аналітичні та звітні дані Національного банку України, законодавчі та нормативні акти України, монографічна література та періодичні публікації праці з питань аналізу та забезпечення фінансової стійкості банків.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що результати та висновки, отримані в ході написання роботи, можуть використовуватися в процесі діяльності банків з метою підвищення ефективності їх фінансової стійкості банку, тим самим, зміцнивши свою фінансову стійкість.

Структура та обсяг роботи. Робота складається з вступу, двох розділів, котрі поділяються на підрозділи, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 52 сторінки. Робота містить 10 таблиць, 4 рисунків, 4 додатки. Список використаних джерел налічує 50 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ

1.1 Сутність та роль фінансової стійкості банку

Банківська система в кожній державі, не зважаючи на її економічну модель та організації суспільних відносин, відіграє важливу роль у забезпеченні руху грошових потоків. У цій системі особливого значення набуває забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості банків та гнучке реагування на системні ризики, на які наражається кожна сучасна банківська установа. При цьому, слід мати на увазі, що втрата своєї фінансової стійкості банку може призвести до втрати коштів або навіть до банкрутства значної кількості його клієнтів. Це робить фінансову стійкість банків проблемою не тільки економічного, а й соціального значення.

Наразі в економічній літературі не існує єдиного визначення поняття фінансової стійкості банку. Найчастіше її пов'язують з такими економічними поняттями, як надійність, платоспроможність та ліквідність. Тому деякі автори стверджують, що фінансова стійкість банку залежить від рівня його ліквідності та платоспроможності. Слід зазначити, що ліквідність банку характеризує механізм перетворення фінансових або матеріальних активів у грошові кошти для своєчасного виконання зобов'язань, а платоспроможність визначається здатністю банку своєчасно і в повному обсязі виконувати платіжні зобов'язання. На думку М. Бодрецького, ці складові є важливими, але врахування лише їх при визначенні фінансової стійкості банку є недостатнім [7].

О. С. Вовченко, С. Б. Єгоричева стверджують, що фінансова стійкість банку залежить від збалансованості його активів і пасивів, якості кредитно-інвестиційного портфеля та кількості клієнтів [12]. Такий підхід викликає певні застереження.

По-перше, він не враховує такі важливі складові фінансової стійкості, як прибутковість, платоспроможність та ліквідність банку. По-друге, твердження

про те, що фінансова стійкість банку залежить від кількості клієнтів, є недостатнім для пояснення цієї взаємозалежності.

В. Волкова та Б. Верницький визначають фінансову стійкість як певне перевищення доходів над витратами [13]. Припущення, що фінансова стійкість банку залежить від рівня його прибутку та розміру дивідендів, які він виплачує, є досить дискусійним. Безперечно, рівень прибутку є важливим комплексним показником банківської діяльності, але для того, щоб визначити фінансову стійкість, необхідно знати, з яких джерел були отримані кошти і як вони були розподілені.

Інші визначення поняття «фінансова стійкість банку» наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Дефініція поняття «фінансова стійкість банку»

Автор	Визначення
М. М. Богун [6]	Фінансова стійкість банку може бути оцінена якістю активів, достатністю капіталу та ефективністю діяльності
В. І. Варцаба [9]	Положення комерційного банку стійко, якщо він має стійкий капітал, має ліквідний баланс, є платоспроможним і задовольняє вимогам до якості капіталу
О. М. Зверяков [23]	Під фінансовою стійкістю банку розуміється його здатність протистояти деструктивним коливанням, виконуючи при цьому операції із залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб, відкриття і ведення банківських рахунків, а також розміщення залучених коштів від свого імені і за свій рахунок на умовах платності, терміновості і зворотності
О. Л. Малахова, Р. В. Михайлюк [30]	Фінансова стійкість комерційного банку трактується через підсумки банківської діяльності, його ресурси, капітал, доходи, витрати і т. д.
В. В. Рисін [40]	Фінансова стійкість банку – це такий стан її ресурсів, при якому вона здатна зберегти свою якість в умовах динамічного зовнішнього середовища і внутрішніх трансформацій (в основному, процесних) і одночасно забезпечити розвиток при наближенні до поставленої мети

Джерело: складено автором

Сутність фінансової стійкості банку полягає в його здатності витримувати негативні зовнішні впливи або стресові ситуації, які можуть виникнути в економіці або на фінансовому ринку. Фінансово стійкий банк має достатні резерви та здатність управляти ризиками, що дозволяє йому виконувати свої функції у безвихідному становищі для економічного розвитку.

Основні ознаки фінансової стійкості банку включають:

□ достатню капіталізацію: банк повинен мати достатню кількість власного капіталу, який може використовуватись на випадок збитків або несприятливої економічної ситуації;

□ ліквідність: банк повинен мати достатню кількість грошових коштів або ліквідних активів для виконання своїх зобов'язань перед клієнтами та іншими учасниками ринку;

□ ефективне управління ризиками: банк повинен мати ефективну систему контролю та управління ризиками, щоб запобігти негативним наслідкам в разі виникнення ризикованих ситуацій;

□ прибутковість: банк повинен мати стійкий прибуток, щоб забезпечити фінансову стійкість та здатність виробляти капітал для подальшого розвитку;

□ достатня кількість резервів: банк повинен мати достатній рівень резервів, які можуть бути використані на випадок непередбачуваних витрат або стресових ситуацій [11].

Забезпечення фінансової стійкості вимагає від банку постійного моніторингу його фінансового стану, а також ефективного управління ризиками. Це дозволяє банку залишатись життєздатним та готовим виконувати свої функції в будь-якій економічній ситуації.

Фінансова стійкість банку відіграє важливу роль у забезпеченні успішності його діяльності та довгострокової стійкості. Основна роль фінансової стійкості банку розглядається у наступних напрямках:

□ забезпечення ліквідності: банк повинен мати достатньо фінансових ресурсів для виконання зобов'язань перед клієнтами, особливо з метою забезпечення виплат по вкладах з відсутністю ризику нестачі грошових коштів на банківському рахунку;

□ забезпечення достатнього рівня капіталу: банк повинен мати достатній рівень капіталу для покриття ризиків, зокрема кредитних ризиків. Відповідно до банківських нормативів, банк повинен мати достатнє капіталовкладення для забезпечення фінансової стійкості та запобігання збиткам при можливому невиконанні зобов'язань;

□ управління ризиками: банк повинен мати ефективну систему управління ризиками, яка дозволяє ідентифікувати, оцінювати, контролювати та мінімізувати різноманітні ризики, зокрема кредитні, ринкові та операційні ризики;

□ завданням будь-якого банку є залучення та розміщення ресурсів, що забезпечує отримання цільового рівня прибутку. Щоб досягти успішності та оптимальної прибутковості, банк повинен мати ставку привабливу для вкладників, а також надавати раціональні кредитні умови для позичальників;

□ забезпечення відповідності з обов'язковими регуляторними вимогами: банк повинен дотримуватися регуляторних вимог і стандартів, що встановлені відповідними фінансовими інституційними органами, з метою забезпечення стабільності фінансової системи та захисту інтересів клієнтів [15].

Ці ролі фінансової стійкості взаємодіють між собою і впливають на загальну ефективність та довгострокову стійкість банку. Це дозволяє йому бути надійним партнером для клієнтів, інвесторів та інших учасників фінансового ринку.

Необхідно відзначити, що існують різні підходи до аналізу та оцінки фінансового стану з погляду стійкості. Якщо розглядати вимоги щодо оцінки фінансового стану з боку самого банку, то можна відзначити, що це положення, при якому банк здатний перешкоджати реалізації ризиків і відновити повноцінну діяльність у разі їх реалізації. Метою буде продовження повноцінної та безперервної діяльності банку.

З боку клієнтів під стійким фінансовим станом розуміється стан, в якому банк продовжує взаємодіяти з клієнтами та відповідати за всіма зобов'язаннями перед клієнтами, навіть у разі реалізації негативних подій. Метою для клієнтів буде виступати стабільність у проведенні розрахунків, видача кредитів, повернення депозитів, а також повноцінне надання інших банківських послуг [12].

Для власників банку стійкий фінансовий стан буде характеризуватися захищеністю власних коштів та інвесторів та здатністю збільшувати капітал і прибуток банку. Відповідно, метою для них буде захист і зростання капіталу банку.

Для мегарегулятора стійкий фінансовий стан – це стан, коли банк продовжує виконувати свою роль в економіці за допомогою виконання властивих йому функцій та дотримання всіх обов’язкових нормативів. Метою буде збереження стійкості всього банківського сектору [10].

Фінансова стійкість як економічна категорія характеризується трьома ознаками [11]:

1) фінансова стійкість є суспільною категорією. Це проявляється в зацікавленості різних суб’єктів в сталому розвитку банків. До числа таких суб’єктів відносяться громадяни, підприємства, державні органи;

2) фінансова стійкість є динамічною категорією. Це проявляється в здатності банку повертатися в стан фінансової стійкості після виходу з нього в результаті будь-якого несприятливого впливу;

3) фінансова стійкість є залежною від обсягу і якості фінансових ресурсів банку. Чим більше і стабільніше ресурсна база банку, тим більше активних операцій він може здійснити та тим самим забезпечити фінансову стійкість.

Фінансова стійкість банку визначається результатами оцінки його фінансового стану на певний момент часу (рис. 1.1).

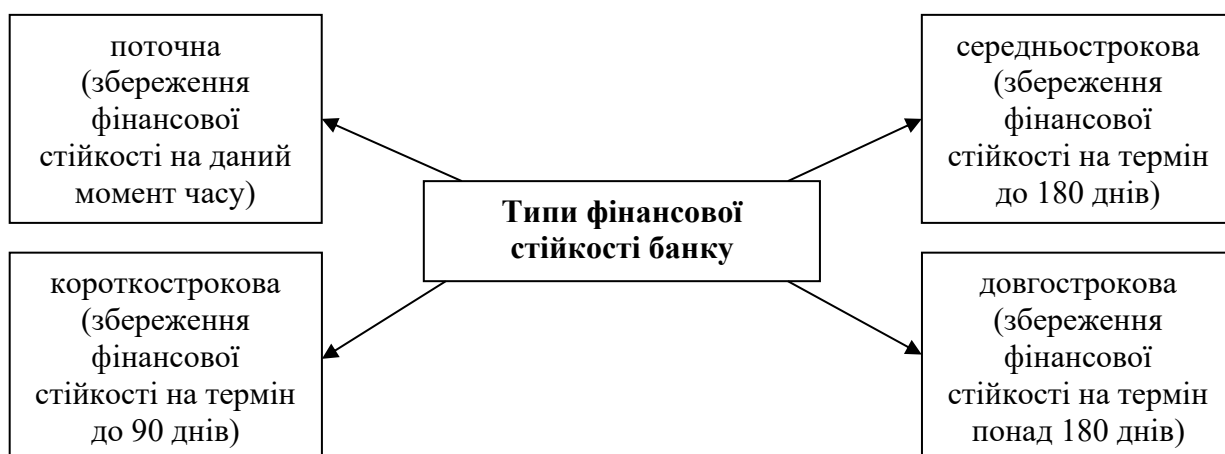

Рисунок 1.1 – Типи фінансової стійкості банку

Джерело: складено автором

Фінансово стійкі банки, як правило, є конкурентоспроможними та успішними. Вони здатні справлятися з негативними та руйнівними зовнішніми факторами, зберігаючи при цьому позитивну ділову репутацію та імідж.

1.2 Формування й реалізація механізму забезпечення фінансової стійкості банку

Механізм забезпечення фінансової стійкості банків базується на фінансовій стратегії та включає ряд дій, станів, інструментів і правил, які визначають процес досягнення фінансових цілей; вибір стратегії та пріоритетів розвитку, прогнозування динаміки фінансових індикаторів стійкої діяльності, формування інструментарію для забезпечення їх цільового рівня.

Необхідність і мета механізму забезпечення фінансової стійкості банківської установи обумовлена:

□ проблемою практичного забезпечення фінансової стійкості банків на макро-, та мікроекономічному рівні для забезпечення їх нормального функціонування та стабільного розвитку;

□ необхідністю створення базових передумов для виконання банківської установи своїх функцій та реалізації своєї ролі в економіці.

Все це впливає на стійкість банківської системи в цілому, економічний розвиток країни та швидкість ринкових перетворень в процесі суспільного відтворення.

При цьому необхідно враховувати наступні положення. По-перше, на ефективність функціонування механізму гарантування фінансової стійкості банку впливає взаємодія, упорядкованість і спрямованість різних його елементів на досягнення основних цілей. По-друге, важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості відіграє рівень зв'язків між структурними елементами банку, його

клієнтами та власниками. З цього випливає, що ефективність цього механізму безпосередньо залежить від рівня організаційної стійкості банку.

Механізм забезпечення фінансової стійкості банку передбачає використання комплексу методів (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Методи, що використовуються для забезпечення фінансової стійкості банку

Джерело: складено автором

Планування включає постановку цілей, визначення тактики та стратегії забезпечення стійкості банку. Оскільки основною стратегічною метою банківської діяльності в рамках цього механізму є забезпечення його стійкості, фінансове планування має керуватись певними інструментами проведення стратегічних цілей у конкретні абсолютні та відносні показники. Процес планування базується на аналізі комплексу зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість банку.

Аналіз основних елементів, що визначають фінансову стійкість банку, дає змогу встановити причинно-наслідкові зв'язки між різними сторонами діяльності банку. За допомогою аналізу можна швидко розрахувати зміни фінансових показників, які впливають на рівень фінансової стійкості і можна використовувати це для прийняття ефективних управлінських рішень щодо їх підвищення.

Оцінка фінансової стійкості банку є складним і багатоетапним процесом. Основні особливості методики оцінки включають наступні елементи:

□ аналіз фінансових звітів. Важливим етапом оцінки фінансової стійкості є детальний аналіз фінансових звітів банку, зокрема, балансу, звіту про прибутки і збитки, звіту про зміни власного капіталу та готівки;

□ визначення ключових фінансових показників. Основними показниками, що використовуються для оцінки фінансової стійкості банку, є капітали, рентабельність, ліквідність, пластичність, покриття загального ризику, кредитна якість та інші;

□ порівняльний аналіз. Оцінка фінансової стійкості банку проводиться порівнюванням його показників з аналогічними показниками інших банків, які працюють на ринку;

□ сценарний аналіз. За допомогою сценарного аналізу оцінюється поведінка банку в різних економічних ситуаціях і розглядаються можливі ризики, зокрема, втрата ліквідності, недостатність капіталу, дефолт кредитування тощо;

□ врахування регуляторного середовища. Оцінка фінансової стійкості банку також враховує законодавство та нормативи, встановлені регуляторними органами, які обмежують діяльність банків та ставлять вимоги щодо капіталу, ліквідності та інших показників.

Результатом оцінки фінансової стійкості банку є визначення його фінансової надійності та здатності виконувати свої функції на ринку. Така оцінка є важливою для інвесторів, акціонерів, клієнтів та регуляторних органів.

Оцінка та регулювання фінансової стійкості банку ґрунтується на сукупності методологічних підходів. Зовнішнє регулювання - це регулювання банківської діяльності за допомогою інструментів прямого та непрямого впливу з метою забезпечення фінансової стійкості банків. Ця функція належить до повноважень НБУ, які він реалізує через систему інструментів банківського регулювання та нагляду.

Внутрішнє регулювання (саморегулювання) - це оперативне, постійне управління фінансовою стійкістю відповідно до належних практик управління

ризиками, платоспроможністю та ліквідністю, прибутком, власним капіталом, активами та пасивами.

Схематично реалізація фінансово стійкого стану банку відображена на рисунку 1.3.

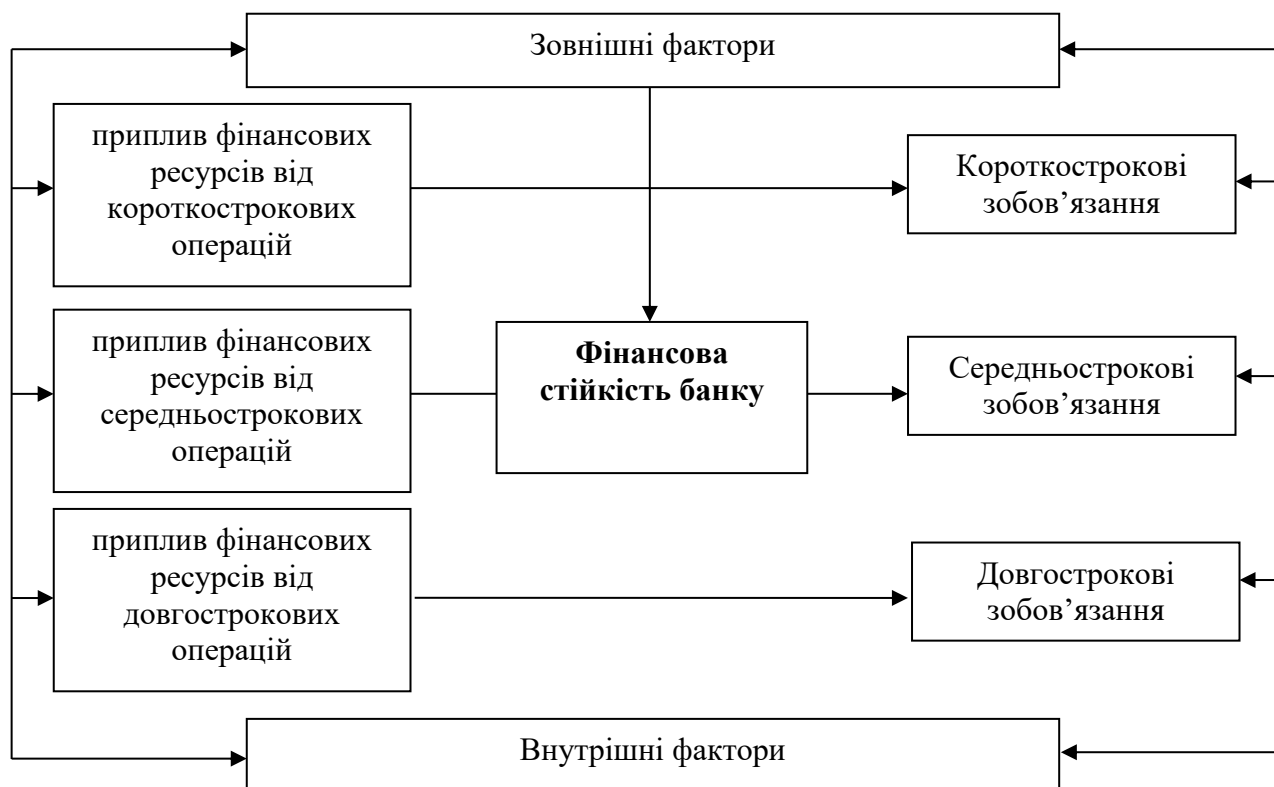

Рисунок 1.3 – Механізм забезпечення фінансової стійкості банку

Джерело: складено автором

Суть контролю полягає у перевірці відповідності отриманих показників запланованим, значення яких забезпечує стабільний фінансовий стан банку. Для проведення ефективного контролю необхідно дотримуватися всіх етапів цього процесу: попереднього, поточного та подальшого контролю.

Таким чином, механізм забезпечення фінансової стійкості банку - це сукупність інструментів та методів, спрямованих на підвищення рівня його фінансової стійкості. Ефективне функціонування цього механізму забезпечує досягнення тактичних і стратегічних цілей щодо підтримання високого рівня стійкості банку.

1.3 Основні принципи комплексного оцінювання фінансової стійкості банку

Фінансова стійкість є одним з ключових факторів у плануванні діяльності банків. Її показники дають уявлення про рівень ризиків, з якими стикаються суб'єкти банківської системи. Управління фінансовою стійкістю відіграє суттєву роль у функціонуванні банку. Для забезпечення цього створено спеціальні підрозділи, які відповідають за контроль та аналіз фінансового стану банку.

Фінансова стійкість банку – це головна умова його існування та активної діяльності [19]. В умовах економічної нестабільності та постійних змін на фінансових ринках все більшої актуальності набуває питання досягнення стійкості банківської системи, а однією з умов, що забезпечує належний рівень фінансової стійкості окремих банків, є система. Хоча проблема виявлення факторів, що впливають на фінансову стійкість банків, широко відображена в економічній літературі, більшість авторів ігнорують принципи комплексності та системності у своїх дослідженнях. Тому важливо визначити ключові фактори та середовище банку (потенційні джерела підриву його фінансової стійкості).

Аналізуючи вітчизняну літературу та вище згадані поділи факторів впливу на фінансову стійкість банку науковцями, можна узагальнити такі зовнішні і внутрішні фактори. До зовнішніх факторів впливу відносяться:

- стабільність національної грошової одиниці;
- ефективний розподіл державних коштів;
- рівень інфляції;
- довіра громадян до фінансових посередників;
- сприятлива інвестиційна ситуація;

До внутрішніх факторів впливу відносяться:

- достатній рівень капіталізації;
- кредитна політика банку;
- депозитна політика банку;
- якість маркетингу та менеджменту банку;

- професійні якості керівників;
- дотримання регуляторних вимог НБУ [29].

Основні принципи комплексного оцінювання фінансової стійкості банку включають:

□ комерційний підхід. Оцінювання фінансової стійкості банку повинно здійснюватися з комерційної перспективи, з урахуванням його основної діяльності, фінансових ризиків та потенційної прибутковості;

□ інтегрованість оцінки. Оцінка фінансової стійкості банку повинна включати аналіз всіх ключових аспектів його діяльності, включаючи фінансовий стан, кредитний ризик, ліквідність, ринковий ризик та операційний ризик;

□ аналіз кредитного портфеля. Оцінка фінансової стійкості банку повинна включати аналіз кредитного портфеля та оцінку ризиків, пов'язаних з ним, зокрема, якість активів, концентрація кредитних ризиків та можливі збитки в разі неплатоспроможності позичальників;

□ оцінка ліквідності та фінансового планування. Оцінка фінансової стійкості банку повинна включати аналіз ліквідності його активів та зобов'язань, а також оцінку його фінансового планування, зокрема, враховуючи забезпечення достатньої рівноваги між активами та зобов'язаннями;

□ оцінка достатності капіталу банку для покриття всіх ризиків та забезпечення довгострокового розвитку банку;

□ оцінка ризику ринкових факторів. Оцінка фінансової стійкості банку повинна включати оцінку його вразливості до ризику ринкових факторів, таких як зміни валютних курсів, процентних ставок, ринкової ціни акцій та нерухомості тощо;

□ система моніторингу та раннього попередження. Оцінювання фінансової стійкості банку повинно включати розробку та впровадження системи моніторингу та раннього попередження для виявлення можливих проблем та вчасного прийняття необхідних заходів для їх вирішення.

На сьогодні у сфері банківської діяльності поширення набула безліч систем оцінки фінансової стійкості банків. Найбільш поширеними підходами до

визначення рівня стійкості банківської системи є методи, що локалізують аналіз і оцінку на мікрорівні – окремих банків або їх груп, об'єднаних за певними критеріями [24].

У наукових роботах закордонних авторів також поширений аналогічний підхід, коли за об'єкт оцінки приймається банківський інститут і проводиться аналіз рівня його фінансового стану по комплексу індикаторів та показників. Система показників оцінки фінансової стійкості банку містить ряд коефіцієнтів, що дозволяють оцінити фінансовий стан банку та його здатність виконувати свої зобов'язання.

Один з основних показників оцінки фінансової стійкості банку – обсяг капіталу як різниця між активами та зобов'язаннями банку, що є гарантом його стійкості у випадку можливого зниження вартості активів або зростання зобов'язань.

Інші показники, які використовуються для оцінки фінансової стійкості банку, включають:

□ показники ліквідності – це співвідношення між грошовими активами банку та його зобов'язаннями. Він показує, наскільки легко банку можна виконати свої платежі;

□ показники рентабельності – це співвідношення між прибутком банку та його окремими елементами. Так, показник рентабельності активів показує, наскільки ефективно банк використовує свої активи для отримання прибутку;

□ показник ризику – це співвідношення між ризиковими активами банку та його капіталом. Він показує, наскільки вразливим є банк до втрат від невиконання позик або інших ризикових операцій;

□ показник покриття – це співвідношення між прибутком банку та його загальними витратами. Він показує, наскільки великим повинен бути прибуток банку, щоб покрити всі його витрати.

Ці показники дозволяють оцінити фінансову стійкість банку і зробити висновки про його здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та

захищати їх інтереси. Вони також допомагають інвесторам і регуляторним органам приймати рішення про вкладення коштів або надання ліцензій банку.

Основний акцент робиться на виявленні ключових ризиків банківської діяльності та визначенні ймовірних загроз банківської надійності та стабільності.

Серед вітчизняних досліджень пропонується матричний підхід до визначення рівня фінансової стійкості окремих банків у вигляді побудови групи факторів, що впливають на показники діяльності банку [7].

$$\Delta = \begin{vmatrix} a_1 & a_3 & a_5 & \dots & 0 \\ a_0 & a_2 & a_4 & \dots & 0 \\ 0 & a_1 & a_3 & \dots & 0 \\ 0 & a_0 & a_2 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ \dots & \dots & \dots & \dots & a_{n2} \end{vmatrix} \quad (1.1)$$

В основі факторів використовуються значення обов'язкових нормативів банківської діяльності та додаткові показники фінансової стійкості.

Отримані величини, як показано у формулі (1.1), повинні бути вище 0, що характеризує їх стан як фінансово стійкий, в іншому випадку при значенні рівному 0 – стан граничної стабільності, і нижче 0 – загроза втрати платоспроможності та нестійкість. Подібна методика може бути застосована для виявлення внутрішніх факторів нестійкості окремих банків, які залежать від якості банківського менеджменту. Відповідно, зовнішнє середовище не враховується при виявленні ознак стабільності.

Окремими авторами пропонується оцінювати фінансову стійкість банку через непрямі показники його якісного стану, наприклад, конкуренцію. Як показано в роботі І. Івасіва, Є. Гарбар [24], індекси Херфіндаля-Хіршмана і Лернера, а також індикатор Буна мають потенціал оцінювального показника, який може визначати рівень фінансової стійкості банку залежно від сформованого рівня конкуренції на ринку банківських послуг. Подібна методика більш масштабна у своєму застосуванні та охоплює цілісну систему банків, але також

концентрується на показниках діяльності самих банків без урахування макроекономічних детермінантів.

В основі виявлення потенційних компонентів, що детермінують якісні властивості банків, доцільно використовувати побудову економетричних моделей, здатних виявляти взаємозалежності та прогнозувати перспективні динаміки показників. Так, автори М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергеева [22] для оцінки фінансової стійкості банку рекомендують такі інструменти: моделі кореляційно-регресійного аналізу та автокореляції, моделі залежностей з дискретними змінними ендогенного характеру, а також проведення аналізу кластерним та дискримінаційним методом. Найбільш ефективним методом з перерахованих є перший, що дозволяє визначати факторні компоненти, які найбільш сильно впливають на показники функціонування банків. У подібному підході відсутні обмеження масштабу та існує можливість врахувати всі ймовірні детермінанти зовнішніх та внутрішніх властивостей.

О. С. Вовченко, С. Б. Єгоричева [12] використовують лінійну регресію як інструмент для стрес-тестування банків залежно від динаміки сукупних активів, які впливають на ризик неплатоспроможності банків. У цьому випадку автори обмежуються показниками самої банків з метою виявлення факторів її нестійкості, ігноруючи зовнішнє середовище.

Вплив трансформаційних процесів також враховується в побудові економетричних моделей, що пояснюють рівень фінансової стійкості банку, на думку Р. Михайлюк [31]. За допомогою подібного підходу можна оцінити ймовірності настання фінансових криз. Той самий автор в іншій роботі використовує індексну матрицю з показників, оцінює деякі макроекономічні та монетарні характеристики щодо банків і на цій основі визначає їх стабільність.

Більш системний підхід до розробки методики оцінки рівня фінансової стійкості банків під впливом факторів зовнішнього середовища представлений в роботі Є. С. Гарбар, який пропонує використовувати деякі економічні та банківські показники для побудови кредитно-інвестиційної моделі [15]. Однак обмеженням подібного методу є вкрай мізерна вибірка факторів у вигляді

інвестицій в основний капітал, що в підсумку більшою мірою дозволить виявити ступінь зв'язку між реальним і фінансовим секторами економіки, ніж рівень фінансової стійкості банку.

Розглянуті методики та підходи до оцінки фінансової стійкості банку досить різноманітні і їх умовно можна згрупувати за наступними блоками:

1. Оцінка фінансової стійкості через аналіз показників банків.
2. Формування рейтингу на основі методик, що застосовуються спеціалізованими рейтинговими агентствами.
3. Внутрішні методи стрес-тестування банків.
4. Комплексні методики оцінки стійкості національної банківської системи на основі аналізу окремих факторів та показників інституціонально-економічного та фінансового характеру [16].
5. Методики, що застосовуються центральними банками окремих країн.

На сьогоднішній день розроблено багато власних методик, але всі вони мають спільну мету - визначити стан справ банку, який забезпечить належний рівень достатності, якості, ліквідності та прибутковості основних складових банківської діяльності.

Вивчення сучасних методик оцінки фінансової стійкості дозволяє зауважити, що найпоширенішою з них у вітчизняній практиці є методика НБУ та її використання найбільш обґрунтовано завдяки сформованим особливостям банківського ринку України.

Враховуючи вищевикладене, хотілося б зазначити, що взаємозв'язок і взаємозалежність різних груп факторів дозволяє зробити висновок, що тільки при комплексному системному використанні всієї сукупності показників, що характеризують діяльність банку, можна зробити ефективну оцінку його фінансової стійкості.

2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1 Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

АТ КБ «ПриватБанк» вважається одним з лідерів українського банківського сектору. Банк був заснований в перший рік незалежності нашої країни – 1992. За дослідженнями GFK Ukraine, в 2024 році банківська установа є основним інструментом для здійснення банківських операцій для більш ніж 41,5 % споживачів-фізичних осіб, а також 28,4% корпоративних клієнтів. Протягом свого існування банк декілька разів змінював форму своєї діяльності під впливом низки факторів:

- у 1992 році був зареєстрований як комерційний банк, який здійснює свою діяльність як товариство з обмеженою відповідальністю;
- у 2000 відбулася реорганізація у закрите акціонерне товариство;
- у 2009 році організаційно-правову форму було змінено на публічне акціонерне товариство [7].

Проведемо аналіз пасивів АТ КБ «ПриватБанк», дослідивши тенденції нарощення ним власного капіталу та визначити зміну обсягів його зобов'язань. Джерелами формування банківських ресурсів є формування власного капіталу та акумуляція грошових коштів від юридичних та фізичних осіб.

При аналізі власного капіталу банку з'ясуємо особливості зміни його складових у динаміці. Результати представимо у вигляді таблиць (табл. 2.1).

Отже, упродовж 2018-2023 рр. спостерігаємо зростання власного капіталу АТ КБ «ПриватБанк» на 53382 млн. грн. або на 69,66%.

Підсумовуючи вище проведений аналіз динаміки власного капіталу АТ КБ «ПриватБанк», варто відзначити, що упродовж 2018-2023 рр. спостерігаємо такі зміни в обсягах залишків елементів власного капіталу:

- обсяги статутного капіталу банку протягом досліджуваного періоду були незмінними;

- емісійний дохід також не змінювався та становив 23 млн. грн;
- результати від операцій з акціонерами також залишалися не змінними та сягали 12174 млн. грн;
- упродовж 2018-2023 рр. спостерігаємо збільшення резервних фондів банку на 6748 млн. грн. або на 108,65 %.

Таблиця 2.1 – Горизонтальний аналіз власного капіталу АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 рр.

Показники	Значення статті по роках, млн. грн.						Абсолютний приріст, млн. грн.		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2021	2023	2023	2023/2018	2023/2022	2023/2018	2023/2022
Статутний капітал	206060	206060	206060	206060	206060	206060	0	,0	0,00	0,00
Емісійні дохід	23	23	23	23	23	23	0	0	0,00	0,00
Інші резерви	-3303	-1274	-2248	-4091	-15168	-1741	1562	13427	-47,29	-88,52
Результат від операцій з акціонером	12174	12174	12174	12174	12174	12174	0	0	0,00	0,00
Резервні та інші фонди банком	6211	6850	6850	8481	11449	12959	6748	1510	108,65	13,19
Накопичений дефіцит	-	-	-	-	-	-	45739	12120	-24,03	-7,73
Усього власного капіталу	31464	54529	52825	66615	57789	84846	53382	27057	169,66	46,82

Джерело: складено автором на основі [38]

Далі проаналізуємо зобов'язання банку в динаміці. Результати представимо у вигляді таблиці 2.2.

Упродовж 2018-2023 рр. спостерігаємо зростання загальних зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» на 348578 млн. грн. або аж на 141,36 %.

Отже, упродовж 2018-2023 рр. спостерігаємо такі зміни у зобов'язаннях АТ КБ «ПриватБанк»: зростання коштів клієнтів банку у 2023 р. на 324470 млн. грн., або на 140,43 %; поточні податкові зобов'язання у 2023 р. зросли аж на 25654 млн. грн., або на 140,43%.

Таблиця 2.2 – Горизонтальний аналіз зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 рр.

Показники	Значення статті по роках, млн. грн.						Абсолютний приріст, млн. грн.		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2018	2023/2022	2023/2018	2023/2022
Кошти клієнтів	2312084	3092798	3214631	4642645	5488432	555525	324470	83555	140,43	17,70
Інші залучені кошти	-	-	-	-	128	2630	-	2502	-	1954,69
Поточні податкові зобов'язання	136	121	146	159	-	25790	25654	-	18863,24	-
Інші фінансові зобов'язання	2249	1522	4059	3770	2634	3038	789	404	35,08	15,34
Забезпечення, у т.ч.:	10012	9670	10687	3651	5804	5438	-4574	-366	-45,69	-6,31
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії			329	373	1280	1111	1111	-169	-	-13,20
Інші забезпечення			10358	3278	4524	4327	4327	-197	-	-4,35
Інші нефінансові зобов'язання	3132	3260	2098	1795	2271	2741	-391	470	-12,48	20,70
Усього зобов'язань	246584	255194	329700	334681	482807	595162	348578	112355	141,36	23,27

- забезпечення банку скоротилися на 4574 млн. грн, або на 45,69%;
- інші залучені кошти скоротилися на 5582,86 млн. грн. у 2023 р. порівняно з 2022 р.;
- інші нефінансові зобов'язання зменшилися – на 391 млн. грн , або на 12,48%;

Аналіз структури зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» проведемо на основі даних таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Вертикальний аналіз зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 р.

Показники	Питома вага, %						Абсолютні відхилення у структурі, п.п.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2018	2023/2022
Кошти клієнтів	93,70	94,29	94,85	97,20	97,76	93,34	-0,36	-4,42
Інші залучені кошти	-	-	-	-	0,03	0,44	-	0,42
Поточні податкові зобов'язання	0,06	0,05	0,04	0,05		4,33	4,28	-
Інші фінансові зобов'язання	0,91	0,60	1,23	1,13	0,55	0,51	-0,40	-0,04
Забезпечення, у т.ч.:	4,06	3,79	3,24	1,09	1,20	0,91	-3,15	-0,29
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	0,00	0,00	0,10	0,11	0,27	0,19	0,19	-0,08
Інші забезпечення	0,00	0,00	3,14	0,98	0,94	0,73	0,73	-0,21
Інші нефінансові зобов'язання	1,27	1,28	0,64	0,54	0,47	0,46	-0,81	-0,01
Усього зобов'язань	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Джерело: складено автором на основі [38]

Отже, упродовж 2018-2023 рр. у структурі загальних зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» найбільша частка припадає на кошти клієнтів – 93,70 % у 2018 р., 93,34 % у 2023 р. Саме тому далі буде розглянуто структуру коштів отриманих від клієнтів за період 2019-2023 рр.

Таблиця 2.4 – Динаміка складу та структури коштів клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 р.

Показник	Період				
	2019	2020	2021	2022	2023
Склад, млн. грн.					
Суб'єкти господарювання	501 951	842 369	950 898	1 303 274	1 573 293
Фізичні особи	1 810 133	2 250 429	2 263 733	3 339 371	3 915 140
Всього	2 312 084	3 092 798	3 214 631	4 642 645	5 488 432
Структура, %					
Суб'єкти господарювання	21,7	27,2	29,6	28,1	28,7
Фізичні особи	78,3	72,8	70,4	71,9	71,3
Всього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: складено автором на основі [38]

Як вже зазначалося раніше, обсяг залучених коштів у клієнтів банком зростає по роках, що відбувається за рахунок зростання обсягу отриманих коштів як від суб'єктів господарювання, так і фізичних осіб. Проте, зважаючи на дані щодо структури коштів клієнтів, де основну частину займають кошти фізичних осіб (72,9% в середньому за періоду), слід говорити, що їх вплив на загальне зростання зобов'язань банку є найбільшим. В свою, чергу, кошти суб'єктів господарювання займають в середньому 27,1% від загального обсягу коштів клієнтів. Таке співвідношення може вказувати на наявність у банку роздрібною бізнес-моделі діяльності, тобто банк здебільшого орієнтується на співпрацю з фізичними особами.

Проведемо аналіз фінансових результатів роботи банку, дамо оцінку змінам у обсягах його доходів і витрат. Результати представлені у вигляді таблиці 2.5.

У 2023 р., порівняно з 2022 р., спостерігаємо збільшення чистого процентного доходу АТ КБ «ПриватБанк» на 19704 млн. грн., процентні витрати АТ КБ «ПриватБанк» також зросли на 2848 млн. грн. Упродовж 2022-2023 рр. спостерігаємо підвищення чистого комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» на 8644 млн. грн., та зростання комісійних витрат банку на 4645 млн. грн.

Протягом 2022-2023 рр. інші доходи банку не змінилися та становили 2173 млн. грн.

Таблиця 2.5 – Горизонтальний аналіз фінансових результатів діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 рр.

Показники	Значення статті по роках, млн. грн.						Абсолютний приріст, млн. грн.		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/ 2018	2023/ 2022	2023/ 2018	2023/ 2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Процентні доходи	30754	33841	33563	35854	43686	66238	35484	22552	115,38	115,38
Процентні витрати	14002	14174	11961	6537	3768	6616	-7386	2848	-52,75	-52,75
Чистий процентний дохід	16752	19667	21602	29317	39918	59622	42870	19704	255,91	255,91
Комісійні доходи	19590	24575	27649	35057	32945	41589	21999	8644	112,30	112,30

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Комісійні витрати	4402	6386	8888	11840	12505	17150	12748	4645	289,60	289,60
Інші доходи	1446	2113	1200	1286	2173	2173	727	0	50,28	50,28
Витрати на виплати працівникам	-	-	8192	8904	10096	10552	-	456	-	-
Амортизаційні витрати	-	-	1791	2183	1970	2175	-	205	-	-
Інші адміністративні та операційні витрати	13988	14815	16681	2348	10473	10946	-3042	473	-21,75	-21,75
Прибуток до оподаткування	12789	32609	24296	35067	34672	72766	59977	38094	468,97	468,97
Витрати з податку на прибуток	9		6	17	4474	35001	34992	30527	388800,00	388800,00
Прибуток банку	12789	32609	24302	35050	30198	37765	24976	7567	195,29	195,29

Джерело: складено автором на основі [38]

Упродовж 2022-2023 рр. спостерігаємо позитивну динаміку фінансового результату від банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк». Протягом 2023 р. АТ КБ «ПриватБанк» вів прибуткову діяльність (чистий прибуток склав – 37765 млн. грн.), порівняно з 2022 р. він зріс на 7567 млн. грн. (рис. 2.1).

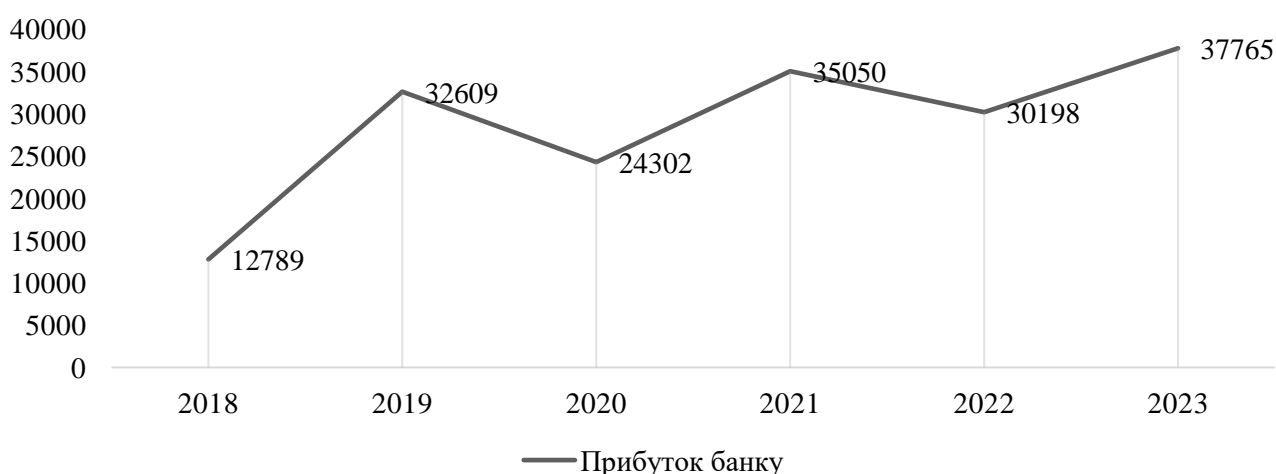

Рисунок 2.1 – Динаміка фінансового результату АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 рр. (млн. грн.)

Джерело: побудовано автором

Підсумовуючи вище проведений аналіз фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк», варто відзначити, що результативним показником діяльності банку є величина одержаного прибутку. Спостерігається позитивну тенденцію до збільшення рівня ефективності діяльності банку, що підтверджує його достатньо високу фінансову стійкість у 2023 р.

2.2 Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»

В українській банківській системі зберігається високий рівень проблемних активів, переважно у вигляді неякісних кредитів. Це негативно впливає на ліквідність та стійкість банків. Систематичний моніторинг якості активів є критичним завданням, адже їх погіршення, як показала практика останніх років, може призвести до серйозних фінансових проблем, аж до нестабільності та неліквідності всього ринку. Тому оцінка якості активів банків стає особливо актуальною.

Це дозволяє визначити надійність та ефективність їх діяльності, а також розробити превентивні заходи для запобігання кризам та забезпечення стабільної роботи банківської системи. Важливим викликом, з яким стикаються сучасні банки, є дисбаланс у структурі активів.

Неефективне управління активними операціями та неврівноваженість їх структури часто призводять до збитків або незначного прибутку. Це, в свою чергу, ставить під сумнів фінансову стійкість та конкурентоздатність банку.

Розрахуємо коефіцієнти ліквідності для АТ КБ «ПриватБанк» за останні п'ять років (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Динаміка коефіцієнтів ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 рр.

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	Відхилення.	
						+ / -	
						2023/ 2018	2023/ 2022
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань	109,64	110,69	111,56	114,01	117,22	7,58	3,21
Коефіцієнт відношення високоліквідних до робочих активів	20,98	21,03	20,94	25,12	28,14	7,16	3,02
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань	91,44	93,71	93,88	96,49	105,3	13,86	8,81
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	96,29	95,69	99,91	93,38	105,79	9,5	12,41
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань	23,02	22,78	25,44	20,41	26,5	3,48	6,09

Джерело: складено автором на основі [38]

Аналіз коефіцієнта високоліквідних активів АТ КБ «ПриватБанк» за даними таблиці 2.6 свідчить про наявність у банку проблем з їх нестачею. Цей показник майже вдвічі нижчий за орієнтовне значення: 20,98 у 2019 році та 28,14 у 2023 році. Погіршення ліквідності викликано зменшенням грошових коштів на рахунках банку. Це сталося через відтік депозитів та кризу банківської системи України, пов'язану з воєнним станом. Дефіцит ліквідних коштів компенсувався кредитами рефінансування від Національного банку України. Отже, зниження коефіцієнта високоліквідних активів є сигналом про необхідність вжиття активних управлінських заходів для мінімізації ризиків.

Коефіцієнт загальної ліквідності свідчить про те, що банк протягом аналізованого періоду мав достатньо активів для покриття всіх своїх зобов'язань. Реальне значення цього показника протягом 2023 року перевищувало орієнтовне на 10%, що є достатнім для забезпечення нормального функціонування банку. Однак, важливо зазначити, що протягом 2023 року цей показник зріс на 3,2%. Це сталося через зменшення обсягу власного капіталу та відповідне зростання зобов'язань.

Незначне перевищення наданих банком позик над отриманими депозитами є позитивним моментом для ліквідності АТ КБ «ПриватБанк». Проте відзначати зростання цього показника, що може свідчити про покращення ситуації, проте діяльність банківської установи все ще супроводжується наявністю ризику банківської ліквідності. Отже, на разі, надані банком кредити не можуть повністю бути покритими залученими коштами у клієнтів, що потенційно може негативно впливати на ліквідність банку

Таким чином, стабільність ресурсної бази банку погіршується, що прослідковується в щорічному зростанні частки нестабільних депозитів до запитання, які можуть бути вилучені в будь-який момент. Це негативно впливає на фінансову стійкість банку. Він змушений тримати значну частину своїх активів у високоліквідній формі, що знижує їхню прибутковість. Якщо ця тенденція збережеться, банк ризикує зіткнутися з незбалансованістю ліквідності та неплатоспроможністю за поточними зобов'язаннями.

Розглянемо комплекс відносних показників платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» (табл.2.7).

Загальний рівень платоспроможності банку в 2022 році продемонстрував спад, але в 2023 році зріс на 0,04 пункти. Це свідчить про те, що приріст активів відбувався більш динамічно, ніж зростання капіталу. Важливо зазначити, що загальний рівень платоспроможності щодо класифікованих активів протягом аналізованого періоду мав тенденцію до зростання. Це означає, що обсяг капіталу банку збільшувався, а ризики активів зменшувалися завдяки скороченню ризикових категорій.

Забезпеченість загальної суми активів власними коштами коливається рівномірно в межах значення 0,1. Забезпеченість суми класифікованих активів власними коштами зростає, (0,43 в 2023 р. при 0,36 в 2022 р.), що пов'язано зі зменшенням ризикових активів.

Таблиця 2.7 – Показники платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 рр.

Показник	Роки					Відхилення	
	2019	2020	2021	2022	2023	+ / -	
						2023/ 2018	2023/ 2022
Загальний рівень платоспроможності банку	0,13	0,12	0,14	0,12	0,16	0,03	0,04
Загальний рівень платоспроможності банку щодо класифікованих активів	0,40	0,42	0,53	0,48	0,64	0,24	0,16
Забезпеченість загальної суми активів власними коштами	0,09	0,1	0,1	0,07	0,12	0,03	0,05
Забезпеченість суми класифікованих активів власними коштами	0,36	0,4	0,42	0,36	0,43	0,07	0,07
Співвідношення власних і залучених коштів банку	0,15	0,13	0,15	0,14	0,16	0,01	0,02
Коефіцієнт покриття (забезпечення)	0,09	0,09	0,09	0,08	0,09	0	0,01
Співвідношення загального обсягу наданих кредитів і загального розміру власного капіталу	5,93	6,5	6,7	6,3	6,6	0,67	0,3
Коефіцієнт співвідношення загальної суми наданих кредитів і статутного фонду банку	8,17	8,79	8,91	8,07	8,96	0,79	0,89
Коефіцієнт Кука	7,59	7,75	7,78	7,49	7,51	-0,08	0,02

Джерело: складено автором на основі [38]

Співвідношення власних та залучених коштів банку характеризує його рівень фінансово-господарської самостійності. На 01.01.2024 р. коефіцієнт покриття (забезпечення) становить 0,09. Це означає, що на кожну гривню активів банку припадає 9 копійок коштів його статутного фонду. Коефіцієнт Кука, який розраховується як відношення класифікованих активів до власних коштів, на 01.01.2024 р. сягає 7,51.

Важливим етапом дослідження фінансової стійкості банківської установи є аналіз динаміки виконання нормативів, що регулюються Національним банком України, для цього слід розглянути дані таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Динаміка виконання нормативів НБУ платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2023 рр.

Норматив	Нормативне значення	Період				
		2019	2020	2021	2022	2023
Нормативи капіталу						
Н1, млн. грн	не менше 200 млн. грн.	192 236	352 569	408 429	545 235	648 433
Н2	не менше 10%	14,15	28,09	18,33	23,78	21,75
Н3	не менше 7%	7,13	14,06	9,17	11,90	10,88
Нормативи кредитного ризику						
Н7	не більше 25%	16,64	9,62	8,01	6,37	5,47
Н8	-	32,04	0,00	0,00	0,00	0,00
Н9	не більше 25%	0,43	0,16	0,08	0,00	0,00
Нормативи інвестування						
Н11	не більше 15%	0,06	0,06	0,01	0,00	0,00
Н12	не більше 60%	0,07	0,07	0,02	0,00	0,00
Нормативи валютної позиції						
Л13-1	не більше 5%	233,4	92,7	86,5	92,6	88,8
Л13-2	не більше 5%	1,33	0,71	1,18	1,32	0,70
Нормативи ліквідності						
LCR _{ВВ}	не менше 100%	268,3	278,2	258,8	311,0	462,8
LCR _{іВ}	не менше 100%	307,7	218,2	200,4	260,1	266,1
NSFR	не менше 100%			156,6	182,2	185,2

Розглядаючи дані таблиці 2.8, спостерігається постійне виконання представлених нормативів протягом всього досліджуваного періоду, що вказує на високий рівень фінансової стійкості банківської установи. Крім того, варто відзначити, що ситуація з більшістю нормативів додатково покращилася у період воєнного стану в Україні, що говорить про бажання банку забезпечити безпеку власної діяльності шляхом управління потенційними ризиками банківської діяльності. Проте, також варто звернути увагу на ситуацію з нормативом ризику загальної довгої відкритої валютної позиції (Л13-1), який протягом всього розглянутого періоду залишається далеким від значень, що відповідають нормативним. Така тенденція говорить про високий рівень валютного ризику, що супроводжує діяльність АТ КБ «ПриватБанк».

Зважаючи на всі проведені у цій частині роботи дослідження, можна зробити висновок про досить високий рівень фінансової стійкості діяльності

АТ КБ «ПриватБанк», яка при цьому супроводжується наявністю досить високої кількості банківських ризиків, наприклад, валютні.

2.3 Проблеми забезпечення фінансової стійкості банків в Україні та шляхи підвищення її рівня в АТ КБ «ПриватБанк»

1. Основною тенденцією у споживчому кредитуванні в поточному періоді залишається максимізація прибутків окремих банків. Подальше стрімке зростання доходів та зниження стандартів роздрібного кредитування стимулюють зростання в цьому сегменті. Кредитування відіграє все більш важливу роль у підтримці приватного споживання. Наразі співвідношення нових кредитів до загальних споживчих витрат домогосподарств становить 8,6% [36], що вдвічі більше, ніж у попередні періоди. Пропозиція щодо диверсифікації кредитного портфеля банку. На практиці банки повинні більш ретельно розподіляти капітал між бізнес-напрямами, враховуючи їх ризики та прибутковість. Впровадження запропонованої рекомендації призведе до підвищення ефективності управління ризиками банку та зменшення фінансових втрат від потенційно безнадійної кредиторської заборгованості. Сьогодні управління ризиками у вітчизняних банках здійснюється на основі "Методичних рекомендацій щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України". Доцільно було б розглянути пропозицію щодо зміни структури кредитного портфеля банку, тобто практична реалізація передбачала б кредитування різних напрямів у певній пропорції. На нашу думку, ця пропозиція є досить актуальною, зважаючи на те, що обсяг нових кредитів залишається стабільно високим у грошовому вираженні, а частка процентних доходів банків, що забезпечується споживчими кредитами, досягла 29%. Надзвичайна прибутковість цього напрямку спонукає банки до активних дій

2. Пропозиція щодо підвищення рівня значущості страхування споживчих

кредитів. Станом на сьогодні існує механізм страхування кредитних ризиків, але, враховуючи його недосконалість та важкість реалізації, переважно він не застосовується у практиці кредитування. Тому, вважаємо доцільним розробити стратегію розвитку співпраці фінансово стабільних страхових компаній із комерційними банками України. Головна мета стратегії – розробка та впровадження нового страхового продукту, який буде передбачати страхування ризиків споживчого кредитування. Важливим аспектом впровадження новоствореного страхового продукту є відносно не високий рівень страхових премій. Така умова пов'язана з тим, що в кінцевому результаті необхідно уникати збільшення додаткових надбавок до кінцевої суми кредиту, оскільки мета створення такого страхового продукту – управління ризиками споживчого кредиту, а не отримання додаткових прибутків страховою компанією. Крім того, страхування має бути обов'язковою умовою видачі споживчого кредиту, тільки за таких обставин зазначену рекомендацію можна розглядати як реальний метод впливу на ризиковість споживчого кредитування.

3. Пропозиція щодо зміни кредитних правил та кредитних продуктів: вікові обмеження в залежності від кредитного продукту та суми кредиту, обмеження видачі споживчих кредитів пенсіонерам, запровадження програми спеціальних соціальних кредитів для окремих груп населення, встановлення диференційованих ставок в залежності від суми споживчих кредитів. Крім того, на наш погляд, у сфері споживчого кредитування доцільно встановити обмежені терміни для повернення коштів. Термін кредитування не має перевищувати трьох років, що пов'язано зі змінами соціального статусу позичальника, рівня доходів тощо.

4. Пропозиція щодо підвищення рівня значущості поручителя. На сьогодні, роль поручителів у споживчому кредитуванні є незначна. Але, для комерційних банків це є важливий інструмент управління та мінімізації ризиків споживчого кредитування. Тому, вважаємо доцільним, здійснювати оцінку фінансового стану поручителя та підвищити його значущість у процесі кредитування.

Попри те, що в сучасних ринкових умовах існує широкий інструментарій мінімізації споживчого кредитного ризику, не всі банки використовують його раціонально та ефективно. Як результат, збільшення тривалості прийняття рішень, погіршення якості перевірки кредитоспроможності та фінансового стану позичальника та поручителя, погіршення якості кредитного портфеля, ускладнення контролю за процесом споживчого кредитування та інші системні недоліки, які вимагають негайно усунення. Тому запропоновані рекомендації є достатньо актуальними методами управління ризиками у сфері споживчого кредитування і є необхідними для досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю банків та обсягами виданих кредитів населенню.

Для активізації фінансової стійкості банків в Україні та зокрема для АТ КБ «ПриватБанк» пропонуємо впровадження Open Banking.

Впровадження Open Banking створює додаткові переваги для громадян України, бізнесу, учасників фінансового ринку та держави.

Для кінцевих споживачів:

1. Посилення конкуренції на фінансовому ринку в інтересах споживачів, що стимулюватиме поліпшення умов клієнтського обслуговування та підвищення якості сервісів, зниження тарифів на обслуговування, а також розширення лінійки інноваційних сервісів.

2. Агрегація своєї фінансової інформації в режимі одного вікна і ведення бюджету (Daily Banking, PFM, BFM). Впровадження відкритих API сприятиме розвитку сервісів, в яких клієнти зможуть бачити всі свої фінансові продукти (навіть відкриті в різних фінансових організаціях) в одному додатку, вести облік витрат і доходів, здійснювати фінансове планування.

3. Створення умов для управління своїми даними. За згодою і за дорученням клієнта його дані зможуть передаватися між постачальниками послуг.

4. Персоналізація продуктової пропозиції. Можливість отримувати персональні пропозиції на основі обміну споживчими даними за рахунок більш глибокого аналізу інформації про споживача.

5. Підвищення інформаційної безпеки при отриманні фінансових послуг. Як учасники фінансового ринку, так і фінтех-компанії, які отримують інформацію про клієнта з використанням відкритих API, будуть зобов'язані виконувати вимоги з інформаційної безпеки.

Для учасників ринку:

1. Скорочення витрат на нові інтеграції. Організації зможуть інтегруватися з усіма партнерами, використовуючи стандартні вимоги, що знизить часові та фінансові витрати, а також кількість помилок при розробці.

2. Поява нових цифрових каналів для залучення клієнтів за рахунок сервісів, що агрегують фінансові дані клієнтів, і завдяки розвитку платформ для порівняння і вибору продуктів.

3. Підвищення довіри учасників фінансового ринку до фінтех-компаній внаслідок того, що вони будуть зобов'язані виконувати вимоги до інформаційної безпеки.

4. Зрозумілі «правила гри». Правила обміну даними будуть відкритими і єдиними, а механізми врегулювання спірних ситуацій будуть прозорі для всіх сторін.

Для держави:

1. Створення умов для розвитку конкуренції. Впровадження обов'язкових і рекомендаційних відкритих API, в тому числі учасниками фінансового ринку, що входять в екосистеми, спрощує перехід клієнтів між постачальниками послуг, що в свою чергу буде стимулювати розвиток конкуренції.

2. Розвиток нових бізнес-моделей в економіці. В умовах зростаючої конкуренції учасники ринку будуть прагнути утримувати існуючих клієнтів і залучати нових, формуючи зручний цифровий клієнтський шлях, створюючи комплексні пропозиції, використовуючи нові бізнес-моделі, що буде сприяти розвитку інноваційних рішень не тільки на фінансовому ринку, але і в економіці в цілому.

3. Розвиток фінансової доступності та фінансової грамотності. Розвиток заснованих на використанні відкритих API сервісів (наприклад, інструментів для

порівняння і вибору фінансових продуктів, що дозволяють споживачам аналізувати доходи і витрати) буде сприяти прийняттю більш усвідомлених фінансових рішень, отримання доступу до більш широкого переліку послуг і зростання фінансової доступності в цілому.

Інноваційність і зручність сервісів, а також їх затребуваність споживачами безпосередньо залежать від виду та обсягу даних, що «відкриваються».

Отже, розглянемо два можливих варіанти застосування Open Banking в банківській системі України (табл. 2.10).

Таблиця 2.9 – Варіанти застосування Open Banking в банківській системі України

Мета	Вплив на досягнення мети		
	Варіант 1		Варіант 2
	На фінансовому ринку	В інших галузях	На фінансовому ринку і в інших галузях
Розвиток крос-галузевої конкуренції в економіці	високий	низький	високий
Підвищення фінансової доступності	високий	високий	високий
Можливість клієнта розпоряджатися його даними	високий	низький	високий
Створення інноваційних продуктів і послуг	високий	низький	високий

Джерело: складено автором

Варіант 1. Використання Open Banking на фінансовий ринок у вигляді моделі відкритих фінансів. Надалі використання Open Banking може бути поширене на інші галузі економіки у вигляді моделі Відкритих даних.

Варіант 2. Впровадження Open Banking у вигляді моделі Відкритих даних, коли вимоги до обміну даними з використанням Open Banking будуть поширюватися як на організації фінансового ринку, так і на інші організації нефінансового ринку.

Варіант 1. Відкриті Фінанси. Варіант 1 передбачає поетапне впровадження стандартів відкритих API в різних секторах фінансового ринку – банківському, інвестиційному, страховому і мікрофінансовому.

Впровадження моделі відкритих фінансів допоможе, з одного боку, створювати комплексні фінансові сервіси, з іншого – не допустити проблем з конкуренцією між різними секторами фінансового ринку. Зокрема, це сприятиме розвитку сервісів для управління фінансами, які стануть використовувати не тільки дані про банківські продукти, а й про інвестиційні, страхові та інші фінансові інструменти. При цьому варто відзначити, що, ймовірно, на перших етапах впровадження (до переходу до відкритих даних) може виникнути дисбаланс на користь нефінансових компаній за рахунок доступу до даних фінансових організацій: так, екосистеми, побудовані навколо технологічних компаній, до складу яких входять банки, зможуть отримувати доступ до даних фінансових організацій, в той час як самі нефінансові компанії, що входять в такі екосистеми, не будуть в обов'язковому порядку надавати дані іншим учасникам (зберігаючи при цьому можливість надання даних на добровільній основі).

В ході реалізації моделі відкритих фінансів передбачається опрацювати можливість переходу до моделі відкритих даних. Враховуючи потенціал відкритих API для створення інноваційних крос-галузевих сервісів, практика обміну даними з використанням відкритих API може бути розширена і на інші сектори економіки за рішенням відповідних державних органів з урахуванням пропозицій учасників ринку.

Варіант 2. Відкриті дані. Варіант 2 передбачає поширення стандартів відкритих API одночасно на організації фінансового та нефінансового ринку. Як зазначають учасники фінансового ринку, можливість отримання доступу до нефінансових даних про клієнтів за їх згодою дозволила б їм надавати персоналізовані фінансові продукти і послуги, більш точно оцінювати рівень ризику щодо кожного з них.

Реалізація моделі відкритих даних сприятиме розвитку добросовісної конкуренції між учасниками фінансового ринку і нефінансовими компаніями і дозволить уникнути суттєвої асиметрії в доступі до даних.

Перехід до моделі відкритих даних потребуватиме координації взаємодії Національного Банку України, державних органів виконавчої влади та учасників

ринку з метою розробки змін в законодавство, а також у створенні інфраструктури, орієнтованої не тільки на фінансовий ринок, а й на інші сектори економіки.

Незважаючи на те що варіант 2 дозволить отримати максимальний сукупний ефект для споживачів, бізнесу та економіки в цілому, перехід відразу до моделі відкритих даних може зайняти значно більше часу, ніж впровадження моделі відкритих фінансів, так як загального рішення і узгодження вимагатимуть питання, пов'язані з єдиним підходом до правового забезпечення процесів обміну даними і визначенням правил крос-галузевої взаємодії. Досягнення результатів буде залежати від зацікавленості і великої залученості в опрацювання широкого числа представників від кожної галузі економіки і значних зусиль на організацію і координацію спільних завдань, що, відповідно, створює необхідність виділення значних ресурсів.

З урахуванням комплексної оцінки всіх можливих вигод і необхідних ресурсів НБУ вважає доцільною реалізацію моделі відкритих фінансів (варіант 1) з подальшим переходом до відкритих даних (варіант 2). Такий підхід дозволить підвищити доступність і інноваційність фінансових послуг, надасть клієнтам можливість розпоряджатися їх даними, причому результати можуть бути досягнуті вже в середньостроковій перспективі з огляду на те, що реалізація моделі відкритих фінансів є менш ресурсовитратною порівняно з варіантом 2. Надалі досвід впровадження відкритих API на фінансовому ринку можна буде застосувати і в інших секторах економіки і перейти до реалізації моделі відкритих даних (варіант 2).

Одним із основних кроків при впровадженні моделі відкритих даних має стати формування методології визначення секторів, на які поширюватиметься модель Відкритих даних, а також критеріїв вибору організацій, для яких інформаційний обмін з використанням Open Banking матиме обов'язковий характер.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження в даній роботі дає підстави зробити наступні висновки.

Фінансова стійкість банку - це його стан, за якого, з урахуванням постійного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, виконання зобов'язань банку з настанням відповідних строків погашення забезпечується необхідним припливом фінансових ресурсів від його діяльності, що гарантує дотримання вимог регулятора.

Механізм забезпечення фінансової стійкості банку - це сукупність інструментів та методів, спрямованих на підвищення рівня його фінансової стійкості. Ефективне функціонування цього механізму забезпечує досягнення тактичних і стратегічних цілей щодо підтримання високого рівня стійкості банку.

В даний час розроблено безліч методик оцінки фінансової стійкості банку, але всі їх об'єднує мета визначення такого стану банку, при якому буде забезпечуватися належний рівень достатності, якості, ліквідності та прибутковості основних компонентів банківської діяльності.

Дослідження сучасних методик оцінки фінансової стійкості дозволяє відзначити, що методика НБУ є найбільш поширеною у вітчизняній практиці і її використання є найбільш виправданим з огляду на існуючі особливості українського банківського ринку.

Враховуючи вищевикладене, хотілося б зазначити, що взаємозв'язок і взаємозалежність різних груп факторів дозволяє зробити висновок, що тільки при комплексному системному використанні всієї сукупності показників, що характеризують діяльність банку, можна зробити ефективну оцінку його фінансової стійкості.

АТ КБ «ПриватБанк» - найбільший банк України. Утримує лідируючі позиції за всіма фінансовими показниками в галузі. На нього припадає близько чверті всієї банківської системи України, він є системно важливим і найбільшим

спеціалізованим ощадним банком, що обслуговує третину депозитів населення країни.

Протягом 2022-2023 років ми спостерігали збільшення загальних активів АТ КБ «ПриватБанк» на 32899,02 млн грн або на 4,02%, що свідчить про покращення показників діяльності банку. Протягом 2022-2023 років капітал АТ КБ «ПриватБанк» зменшився на 1772,51 млн грн або на 44,19%.

Протягом 2021-2023 років фінансовий результат від діяльності АТ КБ «ПриватБанк» був прибутковим. Протягом 2023 р. АТ КБ «ПриватБанк» вів прибуткову діяльність (чистий прибуток склав – 37765 млн. грн.), порівняно з 2022 р. він зріс на 7567 млн. грн.

Стабільність ресурсної бази банку з кожним роком знижується, зростає частка нестабільних депозитів на вимогу, які можуть бути вилучені з банку в будь-який момент. Така ситуація погіршує фінансову стійкість банку та змушує його тримати значну частину активів у високоліквідній формі. Подальше зростання цього показника наражає банк на ризик незбалансованої ліквідності і, як наслідок, неплатоспроможності за поточними зобов'язаннями.

Для активізації фінансової стійкості банків в Україні та зокрема для АТ КБ «ПриватБанк» пропонуємо впровадження Open Banking.

Впровадження Open Banking створює додаткові переваги для громадян України, бізнесу, учасників фінансового ринку та держави. Концепція «відкритого банку» покликана підвищити рівень конкуренції на ринку фінансових послуг, тим самим покращуючи їх якість і умови надання. Дана технологія є виграшною як для фінансових інститутів, так і для клієнтів, спрощуючи і діджиталізіруючи рутинні процеси, необхідні для здійснення тих або інших операцій.

Для успішного впровадження концепції фінтех-екосистеми та отримання максимальної вигоди від неї, кожен учасник екосистеми повинен чітко визначити свою нішу та знайти свою цільову аудиторію. Однак, щоб продовжувати успішно функціонувати, банкам необхідно переглянути свої поточні стратегії та бути готовими до жорсткої конкуренції з боку фінтех-компаній. Отримавши доступ до

даних про клієнтів банків, фінтех-компанії зможуть запропонувати більш вигідні та інноваційні послуги. Існує думка, що в майбутньому клієнтами банків стануть не кінцеві споживачі, а інституційні клієнти, включаючи фінтех-компанії. Очевидно, що співпраця з фінтех-компаніями може допомогти банкам модернізувати свої процеси, залучити нових клієнтів та підвищити лояльність існуючих.

Таким чином, завдяки відкритому банкінгу нові учасники ринку зможуть внести зміни в звичну роботу індустрії фінансових послуг, пропонуючи вигідніші та персоналізованіші послуги. Змінений склад конкурентів створить проблеми для традиційних банків, які змушені будуть продовжувати впроваджувати інновації для збереження та залучення клієнтів. Споживачі ж отримають користь, маючи можливість вибирати найкращі і найвигідніші пропозиції з широкого спектру фінансових послуг

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ампілогова К. О. Сучасні методи управління ризиками кредитування банками фізичних осіб. *SOCIO-ECONOMIC PROBLEMS OF THE MODERN PERIOD OF UKRAINE*. 2020. Вип. 4 (144). С. 33-39.
2. Банківська система України: інституційні зміни та інновації: монографія. Л. О. Примостка, М. І. Диба та ін. Київ: КНЕУ, 2015. 434 с.
3. Банківська система: навчальний посібник. За заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
4. Безродна О. С. Планування відновлення діяльності банків як напрям мінімізації ризику зміни їх фінансової стійкості. *Фінансово-економічна інтеграція України*. 2020. С. 5-7.
5. Белінська Я. В., Биховченко В. І. Механізм забезпечення фінансової стабільності: структура, інструменти, напрями розвитку. *Стратегічні пріоритети*. 2012. № 1. С. 72-84.
6. Богун М. М. Управління фінансовою стійкістю банків як невід'ємною складовою національної економіки України. *Економіка та підприємництво*. 2021. Вип. 46. С. 73-85.
7. Бодрецький М. В. Принципи планування відновлення діяльності банку та фінансування в кризових ситуаціях. *Економічні студії*. 2020. № 4 (30). С. 7-12.
8. Бриштїна В. В., Ключко Л. А. Управління антикризовою фінансовою стійкістю банків. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2017. № 1. С. 37-53.
9. Варцаба В. І. Проблеми забезпечення фінансової стійкості банківської системи України. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2018. № 1(51). С. 311-316.
10. Вінниченко О. В., Громакова В. В. Теоретичні аспекти фінансової стійкості банку. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5 (508). URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-5_0-pages-375_381.pdf

11. Вовчак О. Д. Вплив фінансових технологій на забезпечення конкурентоспроможності банку. *Вісник Університету банківської справи*. 2020. № 1. С. 86-91.
12. Вовченко О. С., Єгоричева С. Б. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2021. 233с. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/9526>
13. Волкова В. В., Верницький Б. В. Методичні підходи до оцінки фінансової стійкості банку. *Фінанси, облік, банки*. 2018. № 1(23). С. 45-54.
14. Волкова Н., Попик А. Аналіз управління фінансовою стійкістю АТ КБ «ПриватБанк». *Економіка та суспільство*. 2022 № 45. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-11>
15. Гарбар Є. С. Фактори впливу на фінансову стійкість банку в умовах нестабільного економічного середовища. *Науковий вісник Ужгородського університету Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 1 (45). Т. 1. С. 184-187.
16. Гладких Д. М. Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки. Національний інститут стратегічних досліджень. *Аналітична записка. Сер. Економіка*. 2019. № 4. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf
17. Дзюблюк О. В. Інноваційні вектори розвитку банківської системи. *Світ фінансів*. 2019. № 3 (60). С. 8-25.
18. Довгаль Ю. С., Чамара О. Р. Сутність фінансової стійкості комерційного банку та ефективні шляхи її забезпечення. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 3. С. 104-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2014_3_24
19. Заруцька О. П., Новікова Л. Ф. Управління банківськими ризиками та заходи відновлення діяльності в умовах потужних зовнішніх викликів. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2022. № 2 (78). С. 110-119.
20. Звіт про фінансову стабільність. Національний банк України. Грудень 2023 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/report>

21. Зверук Л. А., Боева С. К. Концептуальні засади дослідження управління фінансовою стійкістю банківських установ. *Бізнес Інформ*. 2017. № 3 (470). URL: <https://kontseptualni-zasadi-doslidzhennya-upravlinnya-finansovoyu-stiykistyuu-bankivskih-ustanov>
22. Зверяков М. І., Коваленко В. В., Сергеева О. С. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.
23. Зверяков О. М. Методологічні основи управління фінансовою стійкістю банківських установ. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 10. С. 175-182.
24. Івасів І., Гарбар Є. Фінансова стійкість банків в умовах високої волатильності ринків. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. № 2. С. 47-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2018_2_5
25. Івашук О. О. Стійкість банківської системи як індикатор макроекономічної стабілізації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 23. С. 285-289. URL: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2013/n23/55.pdf>
26. Ковальова О. М. Ідентифікація кваліфікуючих факторів впливу в контексті управління фінансовою стійкістю комерційного банку. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 212-221.
27. Корженко К. А. Підходи до класифікації факторів, що впливають на стійкість банківської установи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2015. № 12 (1). С. 191-195.
28. Кузнецова А. Я., Погореленко Н. П. Механізм забезпечення фінансової стабільності банківської системи України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. Вип. 2 (33). С. 37-47.
29. Лачкова Л. І., Борисова А. О., Лачкова В. М. Механізм управління фінансовою стійкістю банків. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 1089-1092.

30. Малахова О. Л., Михайлюк Р. В. Управління фінансовою стійкістю банків: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2011. 300 с.

31. Михайлюк Р. Концептуальні засади механізму управління фінансовою стійкістю комерційних банків. *Світ фінансів*. 2017. Вип. 3-4 (4-5). С. 21-32.

32. Мстоян К. В. Надійність банку: сутність, складові та фактори впливу. *Ефективна економіка*. 2012. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1142>

33. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Організаційно-економічний механізм управління фінансовою стійкістю комерційного банку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 1. С. 217-221.

34. Основні показники діяльності банків України. Національний банк України: веб-сайт. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798

35. Основні показники діяльності банків України. URL: http://www.bank.gov.ua/Bank_supervision/index.htm

36. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

37. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/>

38. Офіційна фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://smida.gov.ua/db/participant/14360570>

39. Павленко Л. Д., Шкромада Д. Ю., Соколенко К. О. Класифікаційна система факторів забезпечення фінансової стійкості банку в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7041>

40. Рисін В. В. Фінансова стійкість банку: чинники та особливості її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/3.pdf

41. Семенча І. Є., Горбулова Ю. Р. Фінансова стійкість та стабільність у банківській діяльності: розмежування понять та аналіз дефініцій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Вип. 32. С. 81-85.

42. Смиковська А. С, Грушко В. І. Фінансова стійкість банку, її оцінка та шляхи підвищення. *Держава, регіони, підприємництво*. 2019. С. 351-355
43. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sektoru_ua.pdf
44. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/development-strategy/fintech2025>
45. Федішин М. П., Жаворонок А. В., Ковальчук Н. О. Аналітична оцінка фінансової стійкості та стабільності банківської системи України на основі індикаторів. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. № 6 (74). Ч. 3. С. 83-88.
46. Щербатих Д. В. Сучасні методи стрес-тестування банківської системи України. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 1210-1218.
47. Яременко О. Р., Беренич А. В. Механізм управління та фактори впливу на фінансову стійкість банку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. С. 918-924.
48. Filatov V. A New Financial Stress Index for Ukraine. *Вісник Національного банку України*. 2021. № 251. С. 37-54.
49. Indicators of financial stability: Guidelines for compilation. IMF, 2019. 218 p.
50. Khaustova V. Ye., Demchenko N. V., Kovalchuk V. G., Volkova M. V. Global Financial System: Risks and Forecasts. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. № 1. С. 368-373.

ДОДАТКИ

ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2022.

У тисячах гривень	Примітка	31 грудня 2022	31 грудня 2021 (рекласифіковано)
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	30	7,593,071	6,999,775
Кредити та аванси клієнтам	31, 32	22,705,397	19,498,716
Інвестиційні цінні папери		760	823
Похідні фінансові активи	39	12,522	-
Відстрочений податковий актив	29	11,725	8,515
Нематеріальні активи		8,487	4,992
Основні засоби	33	531,665	482,759
Інші фінансові активи	34	707,346	46,280
Інші нефінансові активи	34	30,348	35,680
Активи, утримувані для продажу	34	27,408	59,700
Усього активів		31,628,729	27,137,240
ЗОВОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти інших банків	35	466,933	535,718
Кошти клієнтів	36	20,579,167	18,303,282
Похідні фінансові зобов'язання	39	-	19,246
Інші залучені кошти	37	6,387,781	4,283,904
Інші фінансові зобов'язання	38	104,383	145,423
Інші нефінансові зобов'язання	38	32,397	27,903
Поточні податкові зобов'язання		46,896	33,764
Усього зобов'язань		27,617,557	23,349,240
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	40	1,571,978	1,571,978
Емісійний дохід	40	113,845	113,845
Резервні фонди	40	1,558,984	1,558,984
Нерозподілений прибуток		766,365	543,193
Усього власного капіталу		4,011,172	3,788,000
Усього зобов'язань та власного капіталу		31,628,729	27,137,240

ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2022 р.

<i>У тисячах гривень</i>	Примітка	2022	2021 (рекласифіковано)
Процентні доходи	26	2,375,204	2,572,494
Процентні витрати	26	(937,325)	(1,285,070)
Чисті процентні доходи		1,437,879	1,287,424
Комісійні доходи	27	285,581	242,227
Комісійні витрати	27	(78,281)	(66,620)
Чисті комісійні доходи		207,300	175,607
Чистий прибуток / (збиток) від операцій з іноземною валютою		33,109	30,482
Чистий прибуток / (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(25,206)	17,441
Чистий прибуток / (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		13,418	9,005
Інші доходи (витрати)	28	(16,289)	(26,236)
Витрати на виплати працівникам		(232,347)	(196,316)
Амортизаційні витрати		(56,444)	(45,685)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(415,377)	(333,168)
Збитки від зменшення корисності фінансових активів	32	(8,557)	(246,797)
Прибуток до оподаткування		937,486	671,757
Витрати з податку на прибуток	29	(172,121)	(129,564)
Прибуток за рік та інший сукупний дохід		765,365	542,193

ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р.

У тисячах гривень	Примітка	2023	2022 (реклаифіковано)
Процентні доходи	26	3,044,013	2,375,204
Процентні витрати	26	(1,503,241)	(937,325)
Чисті процентні доходи		1,540,772	1,437,879
Комісійні доходи	27	270,481	285,581
Комісійні витрати	27	(94,171)	(78,281)
Чисті комісійні доходи		176,310	207,300
Чистий прибуток / (збиток) від операцій з іноземною валютою		43,791	33,109
Чистий прибуток / (збиток) від переоцінки іноземної валюти		7,696	(25,206)
Чистий прибуток / (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		1,411	13,418
Інші доходи (витрати)	28	(914)	(16,289)
Витрати на виплати працівникам		(253,395)	(232,347)
Амортизаційні витрати		(60,740)	(56,444)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(617,407)	(415,377)
Збитки від зменшення корисності фінансових активів	32	(2,982,763)	(8,557)
Прибуток (збиток) до оподаткування		(2,145,239)	937,486
Вигоди (витрати) з податку на прибуток	29	372,731	(172,121)
Прибуток (збиток) за рік та інший сукупний дохід		(1,772,508)	765,365

ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2023р.

У тисячах гривень	Примітка	31 грудня 2023	31 грудня 2022 (рекласифіковано)
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	30	11,854,469	7,593,071
Кредити та аванси клієнтам	31, 32	19,341,398	22,705,397
Інвестиційні цінні папери		893	760
Похідні фінансові активи	39	-	12,522
Відстрочений податковий актив	29	385,575	11,725
Нематеріальні активи		7,005	8,487
Основні засоби	33	283,344	531,665
Інші фінансові активи	34	990,475	707,812
Інші нефінансові активи	34	35,859	29,882
Активи, утримувані для продажу	34	-	27,408
Усього активів		32,899,018	31,628,729
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти інших банків	35	4,124	466,933
Кошти клієнтів	36	24,172,877	20,579,167
Інші залучені кошти	37	5,554,348	6,387,781
Субординований борг	40	804,918	-
Інші фінансові зобов'язання	38	63,537	91,268
Інші нефінансові зобов'язання	38	60,350	45,512
Поточні податкові зобов'язання		200	46,896
Усього зобов'язань		30,660,354	27,617,557
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	41	1,571,978	1,571,978
Емісійний дохід	41	113,845	113,845
Резервні фонди	41	2,324,349	1,558,984
Нерозподілений прибуток		(1,771,508)	766,365
Усього власного капіталу		2,238,664	4,011,172
Усього зобов'язань та власного капіталу		32,899,018	31,628,729